

HegyeshalMI Lapunk

I. Ročník č.6.

August 2020.

Deň náboženského rozjímania v Hegyeshalome

V Hegyeshalome sa už sedemnásťkrát sa veriaci mohli zúčastniť na *Dni náboženského rozjímania* dňa 22. augusta 2020, azda v posledný horúci deň tohto leta. Prítomní si mohli vypočuť príhovor nášho rodáka a súčasného farára z Bősárkány Wolfa Pála Pétera o tajomstvách oltárnych sviatostí. V osobne ľadenom príhovore otec Peter zdôraznil, že prijímanie Kristovho tela nie je výsadou iba niektorých veriacich, ale je liekom umožňujúcim vzájomné porozumenie medzi nami. Nasledovali modlitby, ktoré viedol kostolník Butsy Lajos, citujúc texty z biblie. Atmosféru umocňovali oslavné piesne v podaní miestneho rodinného speváckeho zboru. Po skončení tejto slávnostnej časti prítomných organizátori pozvali na chutný guláš a neformálnu besedu.

Poobede sa čítali svedectvá tých, ktorí boli prenasledovaní za svoju vieru: najprv sme vypučili informácie o skúsenostiach členov charitatívnej skupiny "Mécses Szeretetszolgalat", ktorí posielali duchovnú podporu uväzneným pomocou pravidelnej korešpondencie. Nasledovali zaujímavosti o činnosti pútnikov *Jeriko*, ktorí už sedem rokov pôsobia aj v našej obci. Prítomní sa potom rozišli do rôznych skupiniek a

spoločne spomínali na životy tých, čo už ziaľ nie sú medzi nami. Deň *náboženského rozjímania* o 16. hodine ukončila svätá omša.

Ďakujeme všetkým našim spoluobčanom, že svojou účasťou prispeli k realizácii tohto náboženského podujatia.

Paksa Balázs

Slávnostná kolaudácia ihriska

V nedeľu, 9. augusta, boli odovzdané do verejného užívania obnovené ihrisko a šatňa, ktoré sa mohli rekonštruovať vďaka získanému grantu. (Písali sme o tom v predchádzajúcom čísle podrobnejšie.) Napriek veľkej horúčave prišlo mnoho návštevníkov, ktorých pritiahol avizovaný zaujímavý program, a chceli aj vidieť ako sa vynovilo toto ihrisko hegyeshalomského športového klubu. V rámci programu boli aj futbalové zápasy a pre mladších rôzne atraktívne hracie možnosti ako skákajúci hrad a iné hry vo voľnej prírode.

Na podujatí sa zúčastnil aj minister poľnohospodárstva Nagy István. Vo svojom prejave nezabudol zdôrazniť, že tento hodnotný projekt sa mohol realizovať iba vďaka spolupatričnosti a obetavosti našich občanov. Priniesol so sebou aj niekoľko mladých stromčekov ako dar, aby prispeli ku skrášleniu okolia ihriska.

Klub HSC 1931 aj touto cestou ďakuje všetkým obyvateľom našej obce, čo prispeli k realizácii tohto projektu.

20. Augusta

V dôsledku koronavírusovej pandémie naša samospráva mohla prvýkrát usporiadať slávnostné verejné podujatie. Na Námestí maďarského milénia (Magyar Millenium Tér) sa zhromaždila značne veľká skupina občanov, aby spoločne oslávili výročie vzniku nášho štátu. Kňaz Butsy Lajos posvätil chlieb upečený z novej úrody a náš starosta Szőke László predniesol svoj slávnostný prejav. Aj tento rok bolo udelené vyznamenanie za zásluhy o rozvoj obce. Ozdobný diplom (Diszoklevél) od samosprávy obdržala Andrassy Lívia.

Predstavujeme minulosť a prítomnosť hegyeshalomského klubu Nagymama

Klub vznikol v októbri 1996 a spočiatku mal 20 členov. Za 24 rokov vo vedení klubu sa vystriedali traja — Forgács Árpádné, Borsecki Istvánné, Tompa Sándorné Marika. Žiaľ už nie sú medzi nami. Po Marike úloha vedenia klubu pripadla mne. V súčasnosti máme 10 oduševnených členov. V roku 2019 náš klub v dôsledku tragickej havárie stratil aj svoju najdynamickejšiu a najusmievajúcejšiu členku — pani Juci Kondorosi Jánosovú.

Členovia klubu sa raz za mesiac pravidelne stretávajú, posedia si pri dobrej šálke čaju a prediskutujú projekty pre nasledujúce obdobie. Snažíme sa o to, aby sme pomáhali pri väčšine podujatí usporiadaných v našej obci. Pravidelne sa zúčastňujeme na súťaži vo varení a pečení z príležitosti štátneho sviatku 20. augusta.

Veľmi rady pripravujeme pohostenie aj pre akcie Klubu Szivárvány Családbarát. Naposledy sme ponúkali naše dobroty pri otvorení ihriska klubu HSC 1931.

Často sa zapájame aj do príprav vianočných sviatkov, adventných programov a pomáhame aj pri zabíjačkách venovaných na dobročinné účely.

Členovia nášho klubu často chodia aj na rôzne výlety a turistické akcie, aby získavali nové a nové zážitky. Pri týchto cestách nám pomáha vedúci Klubu HSC 1931 pán Zoltán Török ako aj József Baranyai, začo im veľmi pekne ďakujeme. Napríklad v roku 2018 sme s ich pomocou a iných podporovateľov sme navštívili Sedmohradsko, čo nás obohatilo o množstvo nových zážitkov.

Samozrejme do činnosti nášho klubu sa môže zapojiť každý záujemca a môže sa s nami zúčastňovať na všetkých podujatiach. Sme malá a veselá skupinka.

Prihlásiť sa môžete u mňa — Marika Gősi Tiborné: 06 30/448- 4398

V mene Nagymama klubu *Marika Gősi Tiborné*

Novinka pre našich občanov

Výbor pre miestny rozvoj, ochranu životného prostredia a pre zdravie (*Településfejlesztési, Környezetvédelmi és Egészségügyi Bizottság*) nedávno prišiel s novinkou — raz mesačne poskytne stránkové hodiny pre verejnosť, v rámci ktorých každý obyvateľ našej obce môže prísť na samosprávu a vyjadriť svoj názor, dobrú radu alebo sa spýtať na čokoľvek, čo súvisí so životom v našom prostredí.

V tejto súvislosti sme požiadali o rozhovor **Belya Attilu**, predsedu výboru. Dostali sme od neho zaujímavé informácie. Okrem doterajších spôsobov verejného vyjadrenia názoru na problémy obce, predseda výboru nás informoval o novej možnosti pre obyvateľov konzultovať s členmi výboru všetky otázky, ktoré ich zaujímajú. V rámci nových stránkových hodín ľudia môžu vyjadriť svoje názory a postoje vo vzťahu k činnosti samosprávy, môžu hodnotiť jej činnosť v záujme rozvoja našej obce. Aj týmto novým spôsobom výbor aj samospráva bude získavať nové poznatky a názory na činnosť samosprávy a poslancov a na budúce perspektívy obce. Nové stránkové hodiny rozširujú možnosti bezprostrednej spolupráce samosprávy s občanmi. Veď tak výbor, ako aj poslanci týmto spôsobom môžu získavať poznatky a poučenie o tom, čo robia správne a kde treba prijať korekcie. Výbor takto môže inšpirovať poslancov, aby čo najviac skvalitnili svoju činnosť v záujme spokojnosti občanov. Predseda výboru veľa rozmýšľal o tomto dvojitom ciele zavedenia nových stránkových hodín. Myslel aj na to, že sú aj takí ľudia, ktorí z rôznych osobných dôvodov sa cítia na verejných debatách trochu nesvoj, ale v užšom kruhu, medzi štyrmi, či šiestimi očami vedia vyjadriť svoj názor bez problémov. Doteraz boli dve príležitosti navštíviť výbor v rámci nových stránkových hodín. Prišli viacerí obyvatelia. Jedny sa vypytovali na novinky, iní hovorili o konkrétnych problémoch.

Čo nasleduje potom, keď niekto v rámci stránkových hodín navštívi člena výboru?

Vo svojej odpovedi Belya Attila povedal, že väčšina návštevníkov príde so svojimi osobnými problémami, čo je samozrejme. Výbor potom skúma aká je súvislosť medzi individuálnym a verejným záujmom. Pokiaľ nie sú v konflikte, výbor iniciuje riešenie daného problému. Pokiaľ však zistia, že individuálna záležitosť je v rozpore s verejným záujmom, tak danú vec nepodporia. V opačnom prípade postúpia informáciu o danom probléme starostovi obce, resp. poslancom samosprávy, aby problém začali riešiť. Sú také otázky, ktoré sa dajú ľahko vyriešiť, ale sú aj také, ktoré presahujú kompetenciu výboru. Predseda výboru spomenul jeden príklad, keď obyvatelia na Óvári ulici žiadali, aby sa tam umiestnila dopravná značka obmedzujúca rýchlosť motorových vozidiel na 30 km za hodinu. Túto žiadosť poslanci kladne vyriešili a čoskoro bude nová dopravná značka umiestnená.

Výbor plánuje, že obyvateľov bude pravidelne informovať o svojej činnosti, aké žiadosti obdržali a ako ich riešili. Samozrejme, okrem tých žiadateľov, ktorí vyslovene nestoja o popularitu. O jednotlivých spôsoboch informácie ešte výbor bude rokovať.

Čo je však už rozhodnuté, že **každú prvú stredu v mesiaci od 18.00 do 20.00 hod.** môže ktokoľvek z našej obce prísť do malej sály Miestneho úradu so svojimi otázkami, radami alebo návrhmi.

Rozhovor s NÓROU GRANČAY, licencovanou sprievodkyňou cestovného ruchu v Bratislave a celej Slovenskej republike.

Pani Grančay, Slovenská republika je v poslednom čase národom cestovateľov. Navštevujeme cudzokrajné oblasti a vzdialené kontinenty, no často sa pritom stáva, že nepoznáme poriadne to, čo máme doma. Myslíte si, že Slováci poznajú Bratislavu?

Máte veľkú pravdu v tom, že väčšina Slovákov asi lepšie pozná Dubrovnik či Split než Bratislavu. Je to škoda, no na druhej strane chápem, že dovolenka je pre mnohých synonymom cesty do zahraničia a čo je doma, to sa akoby neráta. Veľmi často sa stáva, že miestna firma si pozve zahraničných partnerov na konferenciu a v rámci programu si u nás objedná prehliadku mesta. Po dvoch hodinách prechádzky Bratislavou bývajú očarení nielen hostia, ale aj slovenskí organizátori, ktorí ich sprevádzajú. Keď ideme Starým mestom, bežne sa ponáhľame a nevšímame si, čo je okolo. Stačí pritom trochu zdvihnúť zrak a objavíme delové gule z napoleonských vojen, epitafy zamurované do stien domov, klobúk kardinála či sošku posmieväčika. Ku všetkým z nich sa viažu príbehy, ktoré vedú z prechádzky po Starom meste vytvoriť hodnotný zážitok.

Vďaka geografickej výhode pohraničného regiónu láka Bratislava nielen domácich turistov, ale čoraz viac aj Čechov, Rakúšanov či Maďarov. Aké sú špecifiká maďarských návštevníkov? Zaujímajú sa o rovnaké témy ako ostatní?

Okrem letného obdobia nás navštevuje najviac maďarských turistov v čase Adventu. Bratislavské vianočné trhy majú v Maďarsku dobré meno a popri tradičných vianočných dobrotách nikdy nezabudnú nakúpiť aj slávne bratislavské rožky. Samozrejme, koncept prehliadky pre maďarského návštevníka je odlišný od konceptu prehliadky napríklad pre Američana, ktorý pochopiteľne nie je úplne doma v stredoeurópskej histórii. Maďarskí turisti mávajú históriu naštudovanú do detailov. Vedia, že Bratislava bola určitú dobu hlavným mestom Uhorska, vedia, že sa tu korunovali uhorskí panovníci. Tým pádom viac oceňujú informácie spojené s osobnosťami uhorských dejín, ako napríklad to, kde sa vyhlasovali marcové zákony a kde mal svoj slávny prejav Kossúth Lajos, kde pracoval Petőfi Sándor, kam chodil do školy Bartók Béla, či kde zasadal Uhorský snem. Ale veľakrát ich zaujíma aj aktuálna politická situácia alebo naše skúsenosti s eurom.

Ako podľa Vás súčasná kríza spojená s koronavírusom ovplyvní cestovný ruch?

Cestovný ruch sa v marci tohto roku de facto zastavil a obnovuje sa len veľmi pomaly. Vďaka svojej polohe na Dunaji ťaží Bratislava z prívlevu amerických, austrálskych či nemeckých turistov prichádzajúcich na hotelových kabínkových lodiach, pre ktorých je naše mesto vždy milým prekvapením medzi Viedňou a Budapešťou a sú z neho nadšení. Cudzinci milujú priateľskú atmosféru Starého mesta, ktorú si radi vychutnávajú na terasách kaviarní v kompaktnej pešej zóne malebného Starého mesta. V poslednom období čoraz viac prichádzali aj Číňania a Japonci. Keďže Európska únia z dôvodu pandémie uzavrela svoje vonkajšie hranice, lodí je tento rok oveľa menej. Celý segment cestovného ruchu sa preorientoval na domácu klientelu a návštevníkov z okolitých krajín, napríklad z Čiech, Rakúska, Maďarska či Nemecka. Teraz je ideálny čas, aby nás naši susedia viac spoznávali a strávili tu viac než len pár hodín. Bratislava nie je len o historickom centre. Má toho čo ponúknuť minimálne na 3 celé dni a keď k tomu pridáme aj okolitý región plný vinogradov, hradov a zámkov, historických miest a krásnej prírody, bez problémov v Bratislave a jej okolí strávite týždeň plný zážitkov.

Voľnočasové aktivity

V ostatnom období voľnočasové aktivity v prírode, tzv. Streetworks, sa stali veľkou módou. V parkoch a na voľných priestranstvách v prírode pribudli rôzne fitness prvky na cvičenie pre deti aj dospelých. Cvičenie na čerstvom vzduchu na rozdiel od tradičných športov poskytuje nové možnosti na trávenie voľného času.

V roku 2016 v rámci Národného programu voľnočasových a zdraviu prospešných športov aj naša samospráva podala žiadosť o poskytnutie dotácie, aby pre každého obyvateľa našej obce vznikla možnosť dostupného športovania. Dúfali sme, že pomocou tohto programu pre každého z nás bude každodenné športovanie dostupnejšie. V júli 2019 náš návrh bol pozitívne hodnotený a získali sme takmer 15 miliónov forintov na obstaranie športových prostriedkov vhodných do voľnej prírody.

Nový športpark v prírode bol otvorený 14. augusta. Je dostupný pre každého a ktokoľvek ho môže využívať, komu záleží na upevňovaní svojho telesného i duševného zdravia.

Rozhovor s profesorom Pavlom Mešťanom, riaditeľom Židovského múzea v Bratislave

Pán profesor! Na Slovensku, v Maďarsku aj inde vo svete sa Vaše úsilie odhaľovať a bojovať proti prejavom antisemitizmu hodnotí veľmi vysoko. Veľa píšete a chodíte na prednášky venovanej tejto problematike, ktorá, žiaľ, ešte sa aj dnes vyskytuje v slovensko-maďarskom prostredí, napriek tomu, že dnešné Slovensko i Maďarsko sú demokratické štáty a prijali zákony proti prejavom extrémizmu, hanobeniu rasy, náboženstva a práv etnických menšín. V čom vidíte príčiny tohto javu?

Oslobodením Auschwitzu v januári 1945 a dňom víťazstva sa síce oficiálne skončili hrôzy druhej svetovej vojny, ale rôzne nepravosti v súvislosti s uplatňovaním či presadzovaním humanizmu zďaleka nevymizli. Ani v Európe, ani v globálnom meradle uplynulých 75 rokov nepochybne potvrdilo, že ľudstvo sa bohužiaľ, veľmi málo poučilo z histórie, či už v osobne prežitej rovine, či „len“ z nedávnej skúsenosti. Kým budú v človeku naďalej prežívať tie najnižšie pudy – akými sú nenávisť, rasová diskriminácia, vylúčenie a sklony k ničeniu, bude existovať možnosť vyhlásovať, že nikoho nemožno vziať na zodpovednosť za jeho skutky. Zdá sa, že ľudstvo sa nedokáže, lebo sa v podstate ani nechce vážne poučiť z histórie, dokonca ani z genocíd!

Keď budeme hľadať širšie pozadie a súvislosti nenávisťi človeka k človeku, nestačí nám poznať smutné štatistické údaje o obetiach holokaustu, o miliónoch ľudských osudov, lebo tí, čo zahynuli v plynových komorách mali svojich príbuzných, na ktorých musíme tiež myslieť. Ak v týchto intenciách skúmame udalosti druhej svetovej vojny, veci sa zdajú byť ešte tragickejšie a skúmané ponaučenia z tohto obdobia sú oveľa dramatickejšie... a zároveň vážne upozorňujú na oživajúcu reminiscencie vtedajších čias, ktoré opäť zažívame. Antisemitizmus má svoje špecifické vonkajšie znaky, aj agresívne formy, ale aj spoločný základ – parazituje na ťažko vykoreniteľných predsudkoch. A kým spoločnosť bude živiť prostredníctvom nedostatočných znalostí svojich členov rôzne úrovne a formy predsudkov a dezinformácií, extrémizmus, hanobenie rasy, náboženstva či národnosti sa nezbavíme.

Prejavy antisemitizmu sa v minulosti, ale ešte aj dnes na Slovensku, často spájajú aj s protimaďarskými postojmi. Prečo náboženský a etnický extrémizmus využíva aj objektívne a historicky vytvorené jazykové rozdiely medzi národmi na šírenie antisemitizmu?

Jazykové rozdiely medzi národmi môžu v istých súvislostiach slúžiť ako „barlička“ pre prívržencov náboženského či etnického extrémizmu, ale v prípade antisemitizmu toto konštatovanie – či otázka má svoje opodstatnenie v konkrétnom historickom období 2. polovica 19. storočia a 1. polovica 20. storočia, v konkrétnom geopolitickom kontexte. Protimaďarské postoje sa na našom území v danom období spájali s presvedčením, že práve Židia sú nositeľmi a reprezentantmi „pomadžarčovania“ slovenského národa, ktoré súviselo s oficiálnou politikou Rakúsko – Uhorska (hlavne po rakúsko-uhorskom vyrovnaní). Dnes, myslím, nie je spájanie antisemitizmu a protimaďarských postojov také bežné, keďže už väčšina Židov na Slovensku nie je identifikovateľná na základe jazyka, ktorým hovorí, historické reminiscencie sa síce môžu objaviť, ale pre súčasného antisemitu je otázka národnosti predmetu jeho nenávisťi druhoradá.

Odbornému skúmaniu antisemitizmu v politickom vývoji Slovenska od roku 1948 až po súčasnosť sa venujete už mnoho rokov. V roku 2011 vyšla v slovenskom jazyku Vaša kniha Antisemitizmus v politickom vývoji Slovenska (2000-2009), ktorá komplexne analyzuje vstupe do EÚ. Táto publikácia vyvolala veľký ohlas nielen v stredoeurópskom regióne. Pripravuje sa jej preklad do iného jazyka?

Všetky moje publikácie venované kritike antisemitizmu boli preložené do angličtiny. Musím neskromne konštatovať, že vďaka tomu si získali pozornosť záujemcov o túto problematiku naozaj na celom svete. Veľmi ma potešila priaznivá odozva svetovo uznávaných odborníkov na túto tému.

Pán profesor, akú publikáciu pripravujete dnes do tlače?

Súčasne sa venujeme v rámci edície SNM – MŽK finalizácii Katalógu k Stálej expozícii múzea holokaustu v Seredi. Ide o reprezentatívnu publikáciu ku skompletizovanej, nedávno dokončenej expozícii, ktorá zaberá interiér 4 barakov pôvodného koncentračného a pracovného tábora v Seredi. Bude slúžiť nie len ako sprievodný, edukačný a doplnujúci text k danej expozícii, ale koncipujeme ho ako základný študijný materiál pre študentov stredných a vysokých škôl, ktoré sa o danú problematiku zaujímajú.

Pán profesor, ďakujem za Váš čas venovaný tomuto rozhovoru.

Marta Brassányi Zágoršeková